

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 39

ביאור הדברים ע"פ כי על כל כבוד חופה...

Explication de « Car sur toute
la gloire, il y aura un dais »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/39/

1 ביאור הדברים ע"פ כי על כל כבוד חופה הנה כבוד תתאה הוא בחינת מלכות ונקרא כבוד הוי

Explication de la parole du verset : « Car, au-dessus de toute gloire (kavod), il y aura un dais (houp-pa). » Or, la gloire inférieure (kavod tata'ah) est le niveau de Mal'hout (souveraineté), et elle est appelée « la gloire de Havaya »,

כי הוי היינו זעיר וכבוד הוי הוא בחינת מלכות וברוך היינו מלשון ברכה ושפע והמשכה שיומשך לבחי' מלי' כבוד הוי ממקומו היינו חכמה עילאה אשר בחי' מלי' דבר ה' מקומה ושרשה מח"ע [מחכמה

עילאה]

car Havaya désigne Zeir Anpin, et « la gloire de Havaya » est le niveau de Mal'hout. Et « béni » vient d'un terme qui désigne la bénédiction, l'abondance et l'effusion : il s'agit de faire descendre vers le niveau de Mal'hout, « la gloire de Havaya », « depuis son lieu », c'est-à-dire la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a) ; car le niveau de Mal'hout, la parole de Havaya, a son lieu et sa racine dans la 'Hokhma supérieure,

כי אבא יסד ברתא ואבא הוא נקרא כבוד עילאה מקור השכל ונקרא משכיל כבוד חכמים ינחלו כבוד בגימטריא ל"ב נתיבות חכמה ונק' כבוד שהוא בחי' זיו יקריה

car « Abba a fondé la Fille ». Abba est appelé la gloire supérieure (kavod ila'a), la source de l'intellect, et il est appelé maskil (celui qui comprend) : « Les sages hériteront de la gloire. » La valeur numérique de kavod est celle des trente-deux sentiers de la 'Hokhma (sagesse) ; et cette qualité est appelée kavod, car elle est le niveau de « l'éclat de Sa gloire » (ziv yekarei),

דהיינו כברק המבריק בחי' התגלות שלמעלה מן ההשגה משא"כ בינה רחובות הנהר שהשכל בא בגדר השגה והרחבה.

c'est-à-dire comme l'éclair : le niveau d'une révélation qui dépasse l'entendement ; tandis que Bina (compréhension) est « les vastes étendues du fleuve », où l'intellect entre dans les limites de la compréhension et se déploie.

2 והנה ז"א ונוקבא הם ב' הפכים כי בחינת מלי' עיקר בנינה מן הגבורות קארי תדיר ולא שכיך למען

יזמרך כבוד ולא ידום תשוקתה הכל למעלה מעלה בלהב השמימה כטבע האש שעולה למעלה.

Or, Zeir Anpin (les attributs émotionnels) et Noukva (le féminin) sont deux opposés. En effet, le niveau de Mal'hout est construit principalement à partir des Guevourot (les forces de retenue) : « il appelle sans cesse et ne se tait pas », « afin que la gloire Te chante et ne reste pas silencieuse ». Son aspiration est tout entière tournée vers le haut, toujours plus haut, en une flamme dirigée vers le ciel, comme le feu qui, par nature, s'élève.

3 וז"א הוא רובו חסדים כנודע שז"א הוא מסוף עולמות הא"ס שהוא בחי' השפעת המאציל העליון במדה וגבול למקור דבי"ע היא המלכות ועמ"ש מזה בפ' תרומה בענין כרוב אחד מקצה מזה כו'

Et le Zeir Anpin est principalement constitué de 'Hassadim (bontés), comme on le sait. Le Zeir Anpin se situe à l'extrémité des mondes de l'Infini (Ein Sof) ; autrement dit, il représente le niveau où l'influence de l'Émanateur suprême est dispensée selon une mesure et une limite à la source de Béria, Yetsira et Assiya, qui est Mal'hout. Voyez également ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha de Terouma, à propos d'« un chérubin à une extrémité », etc.,

בכדי להיות התהוות הנברא מוגבל במדה וגבול ואפי' [ואפילו] אברהם ומיכאל וכה"ג [וכהאי גוונא] נשמות ומלאכים היותר גדולים הרי עכ"ז [עם כל זה] השגתם מוגבלת שעד כאן ישיגו ולא יותר

afin que l'être créé puisse venir à l'existence dans une mesure et une limite. Même Avraham, Michael et ceux qui leur ressemblent — les âmes et les anges les plus élevés — ont néanmoins une compréhension limitée : ils peuvent saisir jusqu'à un certain point, mais pas au-delà.

ולכן גם ההשפעה הנשפעת מן המאציל העליון להחיותם מוכרחת להתצמצם במד' [במדה] וגבול והיינו ע"י המדו' [המדות] חג"ת [חסד גבורה תפארת] חסד הוא בבחי' ההתפשטות וגבורה הוא בחי' כח הצמצום ות"ת [ותפארת] הוא הממוצע המכריע ביניהן.

C'est pourquoi l'influence qui émane de l'Émanateur suprême pour leur donner vie doit, elle aussi, être contractée dans une mesure et une limite. Cela se fait au moyen des attributs 'Hessed, Guevoura et Tiferet : 'Hessed (bonté) est le niveau de l'expansion, Guevoura (retenue) est le niveau de la force de contraction (tsimtsum), et Tiferet (beauté) est l'intermédiaire qui tranche entre les deux.

4 ומכל הנ"ל מובן שזו"נ [שזעיר אנפין ונוקבא] הם ב' הפכים ולזאת בכדי שיהיו יכולים להתחבר יחד להיות בחינת יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] ע"ז יש בחינת חופה.

De tout ce qui précède, il ressort que Zeir Anpin et Noukva sont deux contraires. Aussi, pour qu'ils puissent s'unir et réaliser l'union de Zeir Anpin et Noukva, il faut le niveau de la houppa (dais nuptial).

והענין כי הנה ידוע דת"ת [דתפארת] דאימא נעשה כתר לז"א ונוק' [ונוקבא] (ע"ש בפ' תרומה בד"ה ביאור לענין הכרובים וכתר אחד לשניהן כו' ועיין באגרת הרמ"ז [הרב משה זכות] סי' כ"ז)

L'explication est la suivante : il est connu que la Tiferet (beauté) d'Imma devient un Kéter (couronne) pour Zeir Anpin et Noukva. (Voir à cet endroit, dans la paracha de Terouma, le discours commençant par «Explication concernant les chérubins», au sujet de «une seule couronne pour eux deux», etc. ; voir également Iggeres HaRamaz, section 27.)

והוא המחבר אותם וכענין שארז"ל [שאמר רבותינו זכרונם לברכה] על פסוק עושה שלום כו' בין שר של מים ובין כו'

C'est elle qui les unit, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, à propos du verset «Il fait la paix», etc. : entre le prince de l'eau et le [prince du feu], etc.,

שע"י התגלות דבר הגבוה מערך שניהם שהוא הקב" בעצמו ובכבודו עי"ז הם מתחברים וכמו"כ [וכמו כן] ע"י התגלות בחי' ת"ת [תפארת] דאימא

car, par la révélation d'une réalité supérieure à leur mesure à tous deux, à savoir le Saint béni soit-Il Lui-même, dans toute Sa gloire, ils sont ainsi unis. De même, par la révélation du niveau de la Tiferet d'Imma,

שהוא בחי' כתר ומקיף לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] עי"ז הם מתחברים יחד (ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה והיה מעשה הצדקה)

qui est le niveau du Kéter et un makif (lumière enveloppante) pour Zeir Anpin et Noukva, ils s'unissent ainsi. (Voir également ce qui est écrit dans Iggeres HaKodesh, le passage commençant par «Et l'œuvre de la charité sera la paix».)

ולהכין ענין ת"ת [תפארת] דאימא הנה עדי"מ כמו שיש מדות הגלוי"י [הגלויים] שמשכנם בלב והן אהוי"ר [אהבה ויראה] והתפארות כו'

Pour comprendre la nature de la Tiferet d'Imma, prenons une analogie : de même qu'il existe des attributs émotionnels (midot) révélés, qui ont leur siège dans le cœur, à savoir l'amour, la crainte, la fierté (hitpa'arout), etc.,

כך יש מדות אלו בשכל והן השרשיים והמקורים למדות שכלב וכנראה בחוש כשמתבונן באיזה דבר איך שהוא טוב ונחמד

de même, ces attributs existent dans l'intellect, où ils sont les racines et les sources des attributs du cœur. Cela se constate aisément : lorsqu'une personne contemple quelque chose et voit combien c'est bon et agréable,

אזי נתעורר בשכלו אהבה לאותו דבר גם טרם שבאה ונמשכה האהבה בלב להיות חפץ ומשתוקק בפועל ממש וכך גם בעבודת ה' אהבה זו

alors l'amour de cette chose s'éveille dans son intellect, avant même que l'amour ne soit parvenu au cœur et ne s'y soit introduit, au point qu'il la désire et aspire à elle de manière concrète. Il en va de même dans le service de D.ieu : cet amour

שבשכל היא בתמידית על ידי ההתבוננות משא"כ האהבה שכלב היא לפי העת והזמן כו' ועמ"ש מזה בענין שמע ישראל דענין ע' רבתי הם המדות שבשכל.

qui est dans l'intellect est constante, grâce à la contemplation, tandis que l'amour dans le cœur dépend du moment et de l'occasion, etc. Et voyez ce qui est écrit à ce sujet au sujet de «Écoute, Israël» : le ayin agrandi représente les attributs émotionnels dans l'intellect.

5 וכמ"כ [וכמו כן] גם למעלה יש בחי' מדות גם במוחין או"א [אבא ואימא] היינו חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י

[נצח הוד יסוד] שהם השרשיים למדות דו"א חסד דאימא הוא שרש ומקור לחסד דו"א כו'

De même, en haut, il existe aussi un niveau d'attributs dans l'intellect (mo'hin), Abba et Imma ('Hokhma et Bina), à savoir 'Hessed, Guevoura, Tiferet, Netsa'h, Hod et Yessod, qui sont les racines des attributs de Zeir Anpin. Le 'Hessed d'Imma est la racine et la source du 'Hessed de Zeir Anpin, etc. ;

ות"ת [ותפארת] דאימא שהוא כללות המדות דאימא כי הת"ת [התפארת] הוא כלול מחו"ג [מחסד וגבורה] כידוע מענין הגוונים כו'

et le Tiferet d'Imma, qui est l'expression générale et collective des attributs d'Imma, car Tiferet est composé de 'Hessed et de Guevoura, comme on le sait à propos des couleurs, etc.,

הוא שרש ומקור לכללות המדות דז"י ולכך ת"ת [תפארת] דאימא נעשה כתר ומקיף לזו"ג [לזעיר אנפין ונוקבא] והוא המחבר אותם כו'

est la racine et la source des attributs de Zeir Anpin dans leur ensemble. C'est pourquoi le Tiferet d'Imma devient un Kéter et un makif pour Zeir Anpin et Noukva, et c'est lui qui les relie, etc.

(ועיין עוד מזה לקמן ובמ"א נתבאר בענין תפארת דמה שהמלי' מקבלת מחו"ג [מחסד וגבורה] זהו ההמשכה מבחי' סדר ההשתלשלות עילה ועלול אבל ע"י ת"ת [תפארת] נמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות כו'.

(Voir également plus loin à ce sujet. Ailleurs, il est expliqué à propos de Tiferet que ce que Mal'hout reçoit de 'Hessed et de Guevoura constitue un influx provenant de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), selon le rapport de cause à effet ; mais, par l'intermédiaire de Tiferet, l'influx provient d'au-delà de l'ordre de l'hichtalchelout, etc.

וי"ל [ויש לומר] משום חסד ענף החכמה וגבורה ענף הבינה אבל ת"ת [תפארת] קו האמצעי עולה עד הכתר וכמ"ש בזהר ס"פ (תרומה) (דקע"ה ב') ועמ"ש במ"א ע"פ הזהר וישב (דקפ"א) ע"פ

On peut l'expliquer ainsi : 'Hessed est une branche de 'Hokhma et Guevoura une branche de Bina, tandis que Tiferet, la ligne médiane, s'élève jusqu'à Kéter, comme il est écrit dans le Zohar, à la fin de la paracha Terouma (folio 175b). Voir aussi ce qui est écrit ailleurs à propos du Zohar, Vayéchev (folio 181), sur le verset

הנה ישכיל עבדי כו' מאד מסטרא דיעקב. גם בחי' שער החמשים דבינה איתא בכתבי האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] שהוא בשליש עליון של תפארת דבינה.

« Voici, Mon serviteur prospérera », etc. : « très haut » — du côté de Yaakov. De même, au sujet du niveau de la cinquantième porte de Bina, les écrits de l'Ari zal, que sa mémoire soit bénie, rapportent qu'elle se trouve dans le tiers supérieur du Tiferet de Bina.

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר פ' פינחס (דרנ"ג ע"א) ועמ"ש מענין שער החמשים בפ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם.

Voir le commentaire du Ramaz sur le Zohar, paracha Pin'has (folio 253a). Voir aussi ce qui est écrit au sujet de la cinquantième porte dans la paracha Yitro, dans le discours commençant par « Leur apparence et leurs actes ».

והנה מבואר למעלה שדרך פרט יש ב' חופות חופה לחתן וחופה לכלה כו' וחופה דכלה היינו בחי' בכל מאדך ונראה שזהו בחי' כתר דנוקבא וכדרך

Or, il a été expliqué plus haut qu'en particulier il y a deux dais nuptiaux : un dais pour le marié et un dais pour la mariée, etc. Le dais de la mariée correspond au niveau de « de toute ta force », et il semble qu'il s'agisse du Kéter de Noukva, comme dans la manière

שנזכר במ"א בד"ה מקושש עצים דבזמן שישראל עושין רצונו של מקום הנזכר בפ"ו דברכות זהו בחי' בכל מאדך שלכן בפרשה והיה אם שמוע שלא נזכר בכל מאדך נאמר ואספת דגנך כו'

Cela a été mentionné ailleurs, dans le discours qui commence par « Celui qui ramassait du bois » : « lorsque les enfants d'Israël accomplissent la volonté du Maître du monde », expression mentionnée au sixième chapitre de Berachos, correspond au niveau de « de toute ta force ». C'est pourquoi, dans la section « Et si vous écoutez », où « de toute ta force » n'est pas mentionné, il est dit : « Tu recueilleras ton grain », etc.

ורצונו של מקום הוא בחי' כתר דנוקבא ובאתערותא דלתתא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] עזי מעורר למעלה ג"כ החופה של החתן שהוא בחי' ת"ת [תפארת] דאימא כו'.

Et « la volonté du Maître du monde » est le niveau du Kéter de la Noukva. Par un éveil d'en bas [survient] un éveil d'en haut : par cela, on éveille également en haut le dais du marié, qui est le niveau de la Tiferet d'Imma, etc.

ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] טעם למנהג שנהגו שמתחילה החתן פרס סודר על הכלה הנקרא (דעקטור) שזו כעין חופה של הכלה בפ"ע [בפני עצמו] ואח"כ שניהם נכנסין תחת יריעה ע"ג [על גבין] כלונסות זהו חופה המקיף

Sur cette base, on peut donner une raison à la coutume qui s'est répandue : le marié commence par étendre sur la mariée un tissu appelé (Decktuch) ; c'est une sorte de dais pour la mariée seule. Puis tous deux entrent sous une toile tendue sur des perches : c'est le dais qui les enveloppe

לשניהם וכמבואר בש"ע אה"ע [אהבת עולם] סי' נ"ה ס"א [סטרא אחרא] בהג"ה [בהגהה] ובחלקת מחוקק שם סק"ט ובב"ש שם סק"ה דזה שמכסין ראש הכלה בסודר נקרא ג"כ חופה לדעת התוס' [התוספות] וזהו ענין הינומא והוא בחי' חופה של הכלה כנ"ל:

tous deux. Comme l'expliquent le Shulchan Aruch, Even HaEzer, section 55, paragraphe 1, dans la glose, le Chelkas Mechokek, sous-paragraphe 9, et le Beis Shmuel, sous-paragraphe 5 : couvrir la tête de la mariée d'un tissu est également appelé houppa, selon l'avis des Tosafos. C'est là le sens de la hinouma (voile), qui est le niveau du dais propre à la mariée, comme indiqué ci-dessus.

6 ב והנה כמו שת"ת [שתפארת] דאימא הוא המקיף ומחבר זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] יחד כך יש בחי' מקיף כללי המחבר או"י ומזוגן יחד כי או"א [אבא ואימא] הם ג"כ ב' הפכיים

2. Or, de même que le Tiferet de Imma entoure Zeir Anpin et Noukva et les unit, il existe un niveau de makif général (lumière enveloppante) qui unit Abba et Imma ('Hokhma et Bina) et les associe. Car Abba et Imma sont eux aussi deux opposés,

כי אבא הוא מקור כל החסדים ואימא היא מקור כל הגבורות ומתחברין יחד ע"י בחי' כתר הכללי דאצילות מלכות דא"ק [דאדם קדמון]

car Abba est la source de tous les 'Hassadim (bontés), et Imma est la source de toutes les Guevourots (forces de retenue) ; ils sont réunis par le niveau du Kéter général (Couronne) d'Atsilout (Émanation), la Mal'hout d'Adam Kadmon.

והוא בחי' החופה שעל הכבוד העליון (ועמ"ש מענין יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] ויחוד או"א [אבא ואימא] בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות כו')

C'est le niveau du dais qui se trouve au-dessus de la gloire supérieure. (Voyez aussi ce qui est écrit sur l'union de Zeir Anpin et Noukva et sur celle d'Abba et Imma, dans le discours qui commence par « Voici les comptes du Tabernacle, le Tabernacle du Témoignage », etc.)

דהיינו כמו שת"ת [שתפארת] דאימא חופה על זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] (ומחברין יחד אף שהם ב' הפכיים מ"מ מתחברין ע"י ת"ת [תפארת] דאימא)

C'est-à-dire que, de même que le Tiferet de Imma est un dais au-dessus de Zeir Anpin et Noukva (et les unit : bien qu'ils soient deux opposés, ils sont néanmoins unis par le Tiferet de Imma),

והוא ע"ד שבפרשת בראשית נאמר וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום ומחמת זה היה הסברא לחיוב ואח"כ בפרשת נח לא אוסיף עוד כו'

cela correspond à ce qui est dit dans la paracha Béréchit : « Toute inclination des pensées de son cœur n'était que mal, tout le jour » ; c'est pourquoi le raisonnement conduisait à la condamnation. Puis, dans la paracha Noa'h : « Je ne recommencerai plus », etc.,

כי יצר לב האדם רע מנעוריו הנה אותו טעם בעצמו נתהפך אח"כ לזכות וזהו הכל מחמת

« car l'inclination du cœur de l'homme est mauvaise depuis sa jeunesse » : cette même raison fut ensuite retournée en mérite. Et tout cela est dû au fait que

כי במקורן ושרשן קודם שבא המדה לידי התגלות אל לבו לכל אשר יחפוץ יטנו אם לזכות או לחיוב יש בשכל טעם לזה.

dans leur source et leur racine, avant que l'attribut ne se révèle « dans le cœur », « Il le tourne où Il le souhaite », que ce soit vers le mérite ou vers la condamnation, l'intellect peut trouver une raison à cela.

לכן נקרא ת"ת [תפארת] דאימא חופה שחופה ומקיף המדות יחד ונבטלים שם הכל בהשוואה יחד כשבא בהתגלות אור ת"ת [תפארת] דאימא כו'

C'est pourquoi le Tiferet de Imma est appelé une 'houppa (dais) : il abrite et entoure ensemble les attributs, et là, ils sont tous annulés, égaux les uns aux autres, lorsque la lumière du Tiferet de Imma se révèle, etc.

(ועמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות בענין אל מול פני המנורה) כמ"כ [כמו כן] יש חופה על כבוד עליון או"א [אבא ואימא] מלי דא"ק [דאדם קדמון] אשר מקיף וכוללם יחד ושם הם אינן בערך דבר מה רק הארה וזיו בעלמא.

(Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Quand tu élèveras les lampes », au sujet de « vers la face de la menorah ».) De même, il y a un dais au-dessus de la gloire supérieure, Abba et Imma ('Hokhma et Bina) : Mal'hout d'Adam Kadmon, qui les entoure et les englobe ensemble ; là, ils ne comptent absolument pour rien, ils ne sont qu'un simple éclat et un rayonnement.

והענין דהנה ידוע כי אית רצון ואית רצון התחתון היינו הנוולד מן השכל מחמת שמשכיל בשכלו יופי של אותו הדבר לכן רוצה בזה שזהו רצון התחתון וזהו ענין כתר דזו"ג [דזעיר אנפין ונוקבא] שנמשך מת"ת [מתפארת] דאימא.

Voici l'explication : il est connu qu'il y a volonté et volonté. La volonté inférieure est celle qui naît de l'intellect : parce qu'une personne perçoit par son intellect la beauté de cette chose, elle la désire ; telle est la volonté inférieure. C'est là le niveau de Kéter de Zeir Anpin et de Noukva, qui est attiré du Tiferet d'Imma.

אכן אית רצון העליון כענין מה שאמרו שתוק כך על במחשבה ואין יכול להשיב לו טעם ע"ז זו תורה כו'

Mais il y a la volonté supérieure, comme dans ce qu'ils ont dit : « Tais-toi ; ainsi cela est monté dans la pensée », et Il ne pouvait lui en donner la raison : « Est-ce là la Torah... ? », etc. ;

רק רצונו הוא כך בלי טעם זהו רצון העליון כי רצון התחתון אדרבה הוא ע"י טעם שרואה בשכלו טעם הדבר

mais Sa volonté est ainsi, sans raison : telle est la volonté supérieure. Car la volonté inférieure, au contraire, procède d'une raison : il voit par son intellect la raison de la chose,

לכן רצונו בזה והיה יכול להשיב טעם הדבר וא"כ מה שאמר לו שתוק זהו מפני שנמשך מרצון העליון שלמעלה מהשכל

et c'est pourquoi il la désire ; il pourrait donc exposer la raison de la chose. Ainsi, s'Il lui a dit : «Tais-toi», c'est parce que cela procède de la volonté supérieure, qui est au-dessus de l'intellect ;

לכן לא היה יכול להגיד לו טעם כי הרצון הוא גבוה הרבה ואינו יכול להשתלשל ולבא לידי גילוי בשכל.

Il ne pouvait donc pas lui donner de raison, car cette volonté est très élevée et ne peut descendre par degrés pour se révéler dans l'intellect.

אך א"כ הוא ח"ו [חס ושלום] יראה כעקשות שרוצה אף נגד השכל רק ידוע כי שי מוחא סתימאה הכוונה לזה שנקרא סתימאה

Mais, dans ce cas, à Dieu ne plaise, cela semblerait relever de l'obstination, comme s'Il voulait quelque chose même contre l'intellect. Or, il est connu qu'il existe une Mo'ha Stima'a (cerveau caché) ; si on l'appelle «caché», c'est

כי בודאי יש טעם ע"י הרצון עליון שרוצה כך רק הטעם הוא נשגב ונעלה גבוה שאין יכול להשתלשל ולבא לידי גילוי לזולתו רק כמוס ונעלם לו לבדו הוא

parce qu'il y a certainement une raison à cette volonté supérieure, pour laquelle Il veut que les choses soient ainsi ; seulement, cette raison est sublime, éminente et très élevée, si bien qu'elle ne peut descendre par degrés et se révéler à autrui ; elle demeure réservée et cachée, connue de Lui seul.

לכן נקרא מוחא היינו שכל גבוה רק סתימאה מכל נעלם לכן אמר לו שתוק בחי שתיקה כך עלה במחשבה שהוא בחי חכמה וטעם עליון שאינו יכול להשיג לזולתו ולזולתו נראה

C'est pourquoi on l'appelle le «cerveau» (mo'ha), c'est-à-dire un intellect élevé, mais «caché» (stima'a), dissimulé à tous. C'est pourquoi Il lui dit : «Tais-toi» : le silence est un niveau, «ainsi cela s'est élevé dans la pensée», ce qui relève de 'Hokhma (sagesse) et d'une raison supérieure, inaccessible à autrui ; et, aux yeux d'autrui, cela apparaît

כי הוא רק רצון בלבד בלי שום טעם ורק לו לבדו טעמו ונימוקו ושם שורה התענוג מן הדבר ההוא תענוג עליון וזהו בחי' עתיק

comme une simple volonté, sans aucune raison, alors que Lui seul en connaît la raison et le motif. C'est là que réside le plaisir suscité par cette chose, un plaisir supérieur ; c'est là le niveau d'Atik,

כי התענוג של הדבר נעתק מכל ורק במהותו ועתמותו יש התענוג מן הדבר ההוא ונגד זולתו נק' רצון העליון היינו רצון בלי טעם גלוי רק כך עלה במחשבה

car le plaisir suscité par cette chose est retiré (ne'étak) à tout, et seul Son être et Son essence contiennent le plaisir suscité par cette chose. Par rapport à autrui, on l'appelle la volonté supérieure : c'est-à-dire une volonté sans raison révélée, simplement « ainsi cela s'est élevé dans la pensée ».

לכן יש בבחי' כתר ב' בחי' הללו היינו בחי' עתיק אשר משם הוא מו"ס [מוחא סתימאה] טעמו ונימוקו עמו ובחינה השנית הרצון הגלוי לזולתו אשר נחשב לרצון בעלמא בלי שום טעם ונקרא גלגלתא דחפיא על מוחא

C'est pourquoi le niveau de Kéter comprend ces deux niveaux : celui d'Atik, d'où provient le Mo'ha Stima'a, « sa raison et son motif l'accompagnent » ; et le second niveau, la volonté révélée à autrui, qui est considérée comme une simple volonté sans aucune raison et appelée « le crâne (goulgalta) qui recouvre le cerveau ».

(ועמ"ש מזה ע"פ אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כו' בפי שלח ע"ש)

(Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset : « Je suis Havaya, votre D.ieu, qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte », etc., dans la paracha de Chela'h ; voir là-bas.)

כי רצון התחתון היינו ת"ת [תפארת] דאימא שנעשה כתר לז"א היינו רצון שנולד ונמשך מחמת השכל כנ"ל וגלגלתא דא"א היינו רצון שלמעלה מהשכל וברצון יש טעם כמוס הנקרא מו"ס [מוחא סתימאה] כנ"ל

Car la volonté inférieure est le Tiferet d'Imma, qui devient Kéter pour Zeir Anpin : c'est-à-dire une volonté qui naît de l'intellect et en découle, comme mentionné plus haut. Quant à la goulgalta d'Arieh Anpin, elle est la volonté qui transcende l'intellect ; et cette volonté contient une raison cachée, appelée Mo'ha Stima'a, comme mentionné plus haut.

(וזהו ענין החופה שעל בחי' כבוד העליון דהיינו או"א [אבא ואימא] ועמ"ש בד"ה תורה צוה כו' מענין החופה שהיא בחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה. והרמ"ז [והרב משה זכות] כפ' בראשית) (בדף ח') כתב דענין חופה היינו מה שאו"א [שאבא ואימא] הם מחופים ומכוסים בדיקנא דאריך:

(Voilà le sens du dais nuptial qui se trouve au-dessus du niveau de la gloire supérieure, c'est-à-dire Abba et Imma. Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «La Torah que Moïse nous a ordonnée», au sujet du dais nuptial, qui est le niveau de la volonté supérieure, au-dessus de 'Hokhma. Le Ramaz, dans la paracha de Beréchet) (à la page 8), écrit que le dais nuptial signifie qu'Abba et Imma sont recouverts et voilés par la barbe d'Arikh :

7 ג והנה התורה הנגלה היא בחי' רצון המתגלה הנל וכמ"ש בזהר דתרי"ג מצות נמשכין מן תרי"ג ארחין וזהו בעטרה שעטרה לו אמו

3. Or, la Torah révélée est le niveau de la volonté révélée mentionnée plus haut, comme il est écrit dans le Zohar que les 613 mitsvot procèdent des 613 voies. C'est là [le sens de] «la couronne dont sa mère l'a couronné»,

כי הרצון הנ"ל נקרא עטרה וכתר הנעשה מן האבנים טובים והם דומם ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש בה יופי הדר אשר מאיר בה אור מהודר ונעלם

car la volonté mentionnée plus haut est appelée atara et Kéter (couronne), laquelle est faite de pierres précieuses, qui sont inanimées ; et pourtant, elle possède une beauté éclatante, dans laquelle brille une lumière splendide et cachée.

(וכך המצות נעשים מענינים גשמיים ציצית מצמר ותפילין מקלף זהו כמשל דומם ואבן אך שאבן טוב והדר הוא)

(De même, les mitsvot prennent forme à partir d'éléments matériels : les tsitsit sont en laine et les tefillin en parchemin. Cela correspond à l'image de l'inanimé et de la pierre ; mais il s'agit d'une pierre précieuse et splendide.)

והוא כמשל הרצון הנ"ל שהוא רק בחי' חיצוניות של מו"ס [מוחא סתימאה] הנעלם בפנימית של הרצון וכמ"כ [וכמו כן] התורה הנגלה אין בה טעם גלוי ומספיק לנו על כל המצות

C'est comme l'image de la volonté mentionnée plus haut, qui n'est que le niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout) de la Mo'ha Stima'a, cachée dans la dimension intérieure (pnimiyout) de la volonté. De même, la Torah révélée ne nous donne pas de raison révélée qui suffise pour toutes les mitsvot,

כמו דממעט כסות לילה מוראיתם אותו ומרבה כסות סומא ואין הטעם מספיק והיינו כי שרשה הוא רק מחיצוניות שנגלה לנו כעת רצון בלי טעם כו'.

comme lorsqu'on exclut le vêtement porté la nuit, en se fondant sur «et vous le verrez», et qu'on inclut le vêtement d'un aveugle ; la raison ne suffit pas. C'est parce que sa racine ne provient que de la dimension extérieure, qui nous est à présent révélée : une volonté sans raison, etc.

אבל לעתיד איתא שיותן לנו תורה חדשה ברבות שמיני פייג הכוונה ע"ז כמ"ש רש"י [רבי שלמה יצחקי] ע"פ ישקני מנשיקות פיהו שיתגלו לנו טעמי תורה הפנימית

Mais, au sujet du temps à venir, il est dit qu'une Torah nouvelle nous sera donnée, dans Rabbah, Shemini, chapitre 13. L'intention est celle-ci, comme l'écrit Rachi à propos du verset «Qu'il me donne les baisers de sa bouche» : les raisons de la Torah intérieure nous seront révélées,

היינו מו"ס [מוחא סתימאה] יבא בהתגלות הטעם והעונג של הרצון אז תתענג על הוי" שהתענוג גבוה משם הוי" וכעת הוא בהעלם ונסתר מאתנו.

c'est-à-dire que la Mo'ha Stima'a se révélera, ainsi que la raison et le plaisir de la volonté. Alors, «tu te délecteras en Havaya» : le plaisir est supérieur au Nom Havaya ; à présent, il nous est caché et dissimulé.

אכן אז כשיתגלה הטעם והתענוג של מו"ס [מוחא סתימאה] יהיה התענוג על הוי". וזהו ג"כ שרש ענין אירוסין ונשואין

Mais alors, lorsque la raison et le plaisir de la Mo'ha Stima'a se révéleront, le plaisir sera en Havaya. C'est aussi la racine du sujet des fiançailles (éroussin) et du mariage (nissouin),

כי במ"ת [במתן תורה] היה רק בחי' אירוסין שהאשה מקבלת רק טבעת קדושין העגול (וה"ע [וזהו ענין] קדשנו במצותך כמ"ש ע"פ טוב לחסות)

Car, lors du don de la Torah, il n'y eut que le niveau des fiançailles : la femme ne reçoit alors que l'anneau rond des kidouchin (et c'est là le sens de « Sanctifie-nous par Tes commandements », comme cela est expliqué sur le verset « Il est bon de chercher refuge ») ;

אבל לעתיד יהיה בחי' נשואין וכמ"ש ברבות סדר בא ס"פ ט"ו כי בועליך עושיך שהאשה נקנית בביאה והטיפה נמשכת ממנו האב מפנימית

Mais, dans les temps futurs, il y aura le niveau du mariage, comme il est écrit dans Rabbah, Seder Bo, à la fin du chapitre 15 : « Car ton époux est ton Créateur. » En effet, une femme est acquise par l'intimité, et la goutte est tirée du cerveau du père, de sa dimension intérieure.

היינו שלעתיד יהיה התגלות בחינת פנימית מו"ס [מוחא סתימאה] והתענוג יבוא בהתגלות נגלות לנו לכן אז נשואין ע"י ביאה בועליך עושיך כו'.

Cela signifie que, dans les temps futurs, sera révélée la dimension intérieure de la Mo'ha Stima'a, et que le plaisir se manifestera et nous sera dévoilé. C'est pourquoi alors [il y aura] mariage par l'intimité : « ton époux est ton Créateur », etc.

8 והטעם לזה שההתגלות הנ"ל יהיה דוקא לעתיד כי הנה ידוע דשרש המצות הוא רק לברר מעשייה הטוב דנוגה במ"ע [במצות עשה] והל"ת [והל"א תעשה] להפריד הרע

La raison pour laquelle la révélation mentionnée plus haut n'aura lieu que dans les temps futurs est la suivante : on sait que la racine des mitsvot consiste uniquement à raffiner, dans le Monde d'Assiya (Action), le bien du noga au moyen des commandements positifs et [au moyen] des interdictions, à séparer le mal.

כי בכל דבר ואפילו בכל נפש מישראל יש טוב ורע אשר ע"י נפילת רפ"ח ניצוצין אשר נתערבו ברע צירך ע"י המ"ע [המצות עשה] והל"ת [והל"א תעשה] להפרידם

Car en toute chose, et même dans chaque âme d'Israël, il y a du bien et du mal, en raison de la chute des 288 étincelles qui se sont mêlées au mal ; il est nécessaire, au moyen des commandements positifs et des interdictions, de les séparer

ולבררם ולאחר הבירור אז הם גדולים וגבוהים הרבה כי שרשם מתוהו אשר נעלה במדרגה יותר מן התיקון אחר הבירור.

et de les raffiner. Une fois le raffinement accompli, elles sont alors très grandes et très élevées, car leur racine provient de Tohou, qui est d'un rang supérieur à celui de Tikoun, après le raffinement.

9 ולכן עבור זה המאכל מחיה את האדם כי שרש המאכל הגם שכמו שהוא למטה הוא מעורב ברע אכן שרשו הוא מתוהו

C'est pourquoi la nourriture donne vie à l'homme : la racine de la nourriture, bien que, telle qu'elle se trouve ici-bas, elle soit mêlée au mal, provient de Tohou.

ולכן כשאדם אוכלן ומכרר הטוב ומגרש הרע והפסולת לחוץ אזי אחר הבירור הטוב מן המאכל אזי אדרבה הם מחיים את האדם ומוסיפין לו כח וחיות בנפש

C'est pourquoi, lorsqu'un homme en mange, qu'il en affine le bien et rejette au-dehors le mal et les déchets, après que le bien a été extrait de la nourriture, bien au contraire, ceux-ci donnent vie à l'homme et ajoutent force et force vitale à son âme.

כי אחר הבירור ועלייתם למקורם הם במדרגה יותר נעלית דהיינו מעולם התוהו שקדם לתיקון תוהו שם ס"ג [שם ס"ג] ותיקון שם מ"ה [שם מ"ה].

Car, après leur affinage et leur élévation vers leur source, ils se trouvent à un rang plus élevé, c'est-à-dire dans le Monde de Tohou, qui précéda Tikoun : Tohou correspond au Nom Sag, et Tikoun au Nom Mah.

ולכן הנה לע"ע קודם שנברר עדיין הניצוצים שנפלו (ר"ל [רצוה לומר] קודם שיושלם כל הבירור) עדיין אין בהתגלות התענוג

C'est pourquoi, pour l'heure, tant que les étincelles qui sont tombées n'ont pas encore été affinées — c'est-à-dire avant que l'affinage entier ne soit achevé —, le plaisir n'est pas encore révélé,

כי הם מעורבים טו"ר [טוב ורע] אכן אחר הבירור שישו בו למדרגתם הקודמת אז יהיה גמר וסוף מעשה אשר במחשבה היה תחלה

car elles sont mêlées, le bien au mal. Mais, après l'affinage, lorsqu'elles retourneront à leur rang antérieur, viendront alors l'achèvement et «la fin de l'œuvre, qui était d'abord dans la pensée»,

ולא יהיה שום הסתרה מרע אז ממילא יהיה נגלה התענוג מאור וזיו העליון. ודוקא מבירור דברים תחתונים שכעת.

et il n'y aura plus aucun voile dû au mal ; alors, de lui-même, sera révélé le plaisir provenant de la lumière et du rayonnement supérieurs. Et cela vient précisément de l'affinage des choses inférieures, ici et maintenant.

וזהו ענין אשת חיל עטרת בעלה שבה יהיה מאיר אור טוב טעם ודעת הגנוז ונעלם

Et tel est le sens de « Une femme vaillante est la couronne de son mari » : en elle brillera la lumière de la « bonne raison et connaissance », qui est enfouie et cachée,

דהיינו בחינת מו"ס [מוחא סתימאה] (שהוא למעלה גם מבחינת כבוד עילאה כבוד ל"ב נתיבות ח"ע [חכמה עילאה] אבל מו"ס [מוחא סתימאה] לא אתפתחא בנתיבות)

c'est-à-dire le niveau de la Mo'ha Stima'a — qui est supérieur même au niveau de la gloire supérieure, Kavod, les trente-deux sentiers de la 'Hokhma supérieure ; mais la Mo'ha Stima'a « ne s'ouvre pas en sentiers » —,

שכעת הוא באבן טוב בחי' דומם ויהיה האור אז בהתגלות ויהיו תוהו במדרגה יותר גבוה מן התיקון כי גם תיקון יהיה אז אבל תוהו יהיה האור יותר גבוה אחר הברור

qui se trouve maintenant dans la pierre précieuse, au niveau de l'inerte. Alors, la lumière sera révélée et le Tohou sera à un degré supérieur au Tikoun ; car le Tikoun aussi existera alors, mais [dans] le Tohou, la lumière sera plus élevée, après le raffinement.

(נמצא המכוון שבחינת ההתגלות מפנימית הכתר שהוא מו"ס [מוחא סתימאה] ועתיק זה יהיה דוקא אחר שלימות הברורים דתוהו ועיין הטעם לקמן בסוף הדרוש) וזהו שבשני ברכות אחרונות דנשואין אומר תחלה משמח חתן וכלה.

(Il en ressort que l'idée est la suivante : la révélation du niveau intérieur de Kéter (la Couronne), qui est le Mo'ha Stima'a et Atik, aura lieu précisément après l'achèvement du raffinement du Tohou ; voyez la raison donnée plus loin, à la fin du discours.) C'est pourquoi, dans les deux dernières bénédictions du mariage, on dit d'abord : « Qui réjouit le marié et la mariée »,

ובאחרונה אומר משמח חתן עם הכלה כי לע"ע הכלה מקבלת מהחתן וזהו משמח חתן וכלה.

et dans la dernière, on dit : « Qui réjouit le marié avec la mariée ». Pour le moment, la mariée reçoit du marié ; c'est cela, « Qui réjouit le marié et la mariée ».

אבל לעתיד יהיו שוין בקומתן כתר ע' [עייין] לשניהם כמו שהיתה קודם המיעוט זהו משמח חתן עם הכלה

Mais, dans les temps futurs, ils seront égaux en stature, avec un seul Kéter pour eux deux, comme ils l'étaient avant la diminution : c'est cela, « Qui réjouit le marié avec la mariée »

(שע"י הכלה משמח החתן כי א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה]) אומר גם כן ישמע קול חתן וקול כלה כי לעתיד יהיה לכלה קול.

(car c'est par la mariée que le marié est réjoui, puisque « une femme de valeur est la couronne de son mari »). On dit également : « Que l'on entende la voix du marié et la voix de la mariée », car, dans les temps futurs, la mariée aura une voix.

קול היינו המשכה והתגלות כמו קול גשמי שנמשך ונתגלה מהכל הלב לקנה. ולעתיד כשיהיה א"ח
[אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] אז יהיה להכלה קול המשכה והתגלות

« Voix » désigne un écoulement et une révélation, comme la voix physique, qui est portée et révélée par le souffle du cœur jusqu'à la trachée. Dans les temps futurs, lorsque « une femme de valeur sera la couronne de son mari », la mariée aura donc une voix : un écoulement et une révélation.

והוא ע"ד מ"ש ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני שהמלי' תהיה עטרת
ומשפיע לבעלה גבוה מן התיקון רק מחמת שגם התיקון לא יתבטל

Cela correspond à ce qui est écrit : « En ce jour-là, des eaux vives sortiront de Jérusalem ; la moitié d'entre elles ira vers la mer orientale » : Mal'hout deviendra une couronne et une source d'influence pour son mari, à un niveau supérieur au Tikoun. Seulement, puisque le Tikoun ne sera pas non plus annulé,

לכן קול חתן וקול כלה שלשניהם יהיה קול המשכה והתגלות ב' המאורות הגדולים אחר הבירור.

c'est pourquoi [il est dit] : « la voix du marié et la voix de la mariée » ; tous deux auront une voix, un écoulement et une révélation, tels « les deux grands luminaires », après le raffinement.

והנה מו"ס [מוחא סתימאה] הוא מקור כל הבירורים כי מ"ש בחכמה אתברירו שרשה מן מו"ס [מוחא סתימאה]
הנעלם ששם עיקר הבירור (כמ"ש בדי"ה למה נסמכה כו')

Or, la Mo'ha Stima'a est la source de tous les affinements, car ce qui est dit — « par la 'Hokhma, ils sont affinés » — a sa racine dans la Mo'ha Stima'a cachée, où se trouve l'essentiel de l'affinement (comme cela est expliqué dans le discours qui commence par « Pourquoi a-t-on juxtaposé... », etc.).

ואחר שיתבררו אז יהיה גילוי מו"ס [מוחא סתימאה] תענוג עליון תכלית השלימות ואז יהיה התגלות
פנימית טעמי התורה ישקני מנשיקות פיהו.

Après leur affinement, la Mo'ha Stima'a — le plaisir sublime, la perfection ultime — se révélera ; alors se révélera aussi la dimension intérieure des raisons de la Torah : « Qu'il me donne les baisers de sa bouche. »

לכן לע"ע הוא צלולתא בלחש כיון שאין להכלה קול שעתה בחי' דבור בטל לגבי מחשבה ומדות אשה טפלה לגבי בעלה.

C'est pourquoi, pour l'heure, la prière se fait à voix basse (tzelota bil'hach), puisque l'épouse n'a pas de voix : à présent, le niveau de la parole est annulé par rapport à la pensée et aux attributs émotionnels, comme une femme est subordonnée à son mari.

אבל לעתיד לבא אחר הבירור כשיתגלה מו"ס [מוחא סתימאה] טוב טעם ודעת אז יהיה להכלה קול גדול

Mais, dans les temps futurs, après l'affinement, lorsque la Mo'ha Stima'a — « bon sens et connaissance » — se révélera, l'épouse aura alors « une grande voix ».

ולא יספ' שמונה עשרה בקול רם ויהיה המלי' עיקר אחע"ב [אשת חיל עטרת בעלה] כנודע שבע"ס [שבעשר ספירות] דאו"ח [דאור חזר] המלי' הוא כתר ויסוד (המשפיע עכשיו למלי') הוא חכמה כו' ועיי' מ"ש בד"ה ואכלתם אכול ס"פ ויגש:

« Qui ne cessait pas » : la prière des dix-huit bénédictions, dite à voix haute. Et Mal'hout sera l'élément principal, « une femme vaillante est la couronne de son mari », comme on le sait : dans les dix Séfirot de la lumière réfléchie (or 'hozer), Mal'hout est Kéter, et Yessod — qui exerce actuellement son influence sur Mal'hout — est la 'Hokhma, etc. Voyez également ce qui est écrit dans le discours qui commence par « Vous mangerez, vous mangerez », à la fin de Parshas Vayigash.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/39/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak